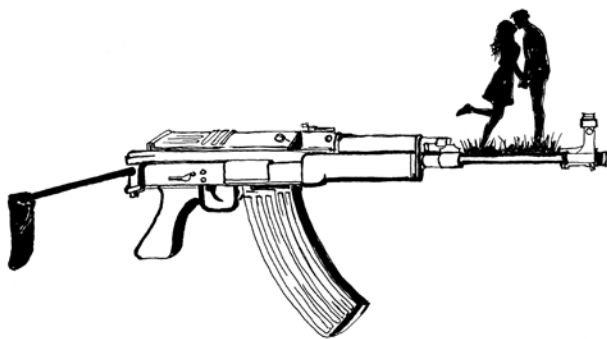

BOHDAN CAGÁŇ

MASKÁČOVÉ PRÍBEHY

MASKÁČOVÉ PRÍBEHY

Copyright © Bohdan Cagáň

Cover & Illustrations © Eva Baloghová

© PRO, s. r. o. Banská Bystrica

www.pro.sk

Vydanie publikácie nepodporilo

Ministerstvo kultúry SR

ani Fond na podporu umenia

VÝCHODISKOM EPIZÓD
JE SKLADAČKA
ZO SKUTOČNÝCH UDALOSTÍ.

MENÁ POSTÁV SÚ
BUĎ VYMYSLENÉ, ALEBO
INŠPIROVANÉ TELEFÓNNYM
ZOZNAMOM.

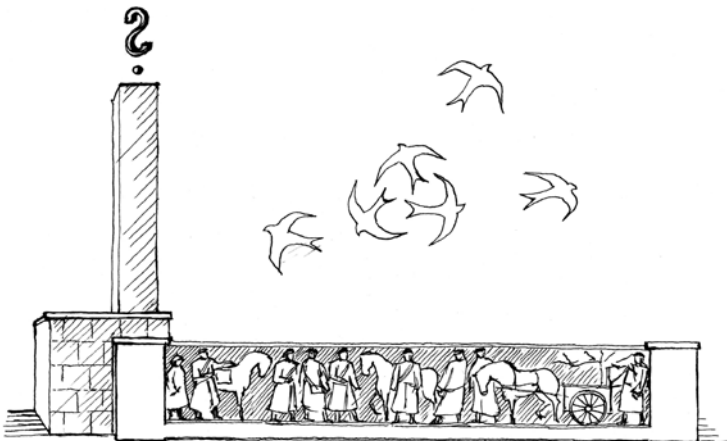
„Ty nie si normálny!“ zarazene zastavuje Mima svoju ruku so šálkou kávy na polceste od stola k ústam. Prekvapuje ju moje rozhodnutie nevyhnúť sa povinnej vojenčine akýmkoľvek spôsobom, napríklad aj úplatkom. „Tak si aspoň vybav civilnú náhradu,“ skúša inú možnosť, „hádám nechceš čistiť nejakým zeleným šialencom zubnou kefkou záchody. Alebo sa chceš nechať vyhodiť v skrini z okna v Kežmarku?...“ veľkými očami jej prechádza čosi ako obavy.

„To nie. Tiež viem o vojenčine málo a iba sprostredkovaním: že niekde býva nuda, niekde šikan, „do Levíc nikdy víc“ a podobne. Ale ak mám niekde obetovať dlhé mesiace, tak nie na nejakej vrátnici, ako zvykne *civilka* skončiť, ak ju nemáš po známosti... a trvá dlhšie ako vojenčina.“

„Poburuje ma,“ obtáča si okolo prsta dlhú kučeru, „že na začiatku 21. storočia ešte existuje taká hlúposť, že chalani musia rukovať... Nikam nechod.“

„Ešte si môžeme niečo spraviť,“ fantazírujem, „alebo sa nechať vyhlásiť za nesvojprávneho –“

„No to stačí,“ jej pery sa tvarujú do príjemného úsmevu, „už nepokračuj. Aj tak si ma nepresvedčil.“

„Idem teraz na vojenskú správu zaniest' jednu žiadosť, stretne sa tu o pol hodinu.“

„Tak to dobre vybav,“ dopíja svoju dávku kofeínu, „a ja sa zatiaľ popozierám, čo nové tu v Prievidzi máte.“

Vrátnička na *okresnej vojenskej správe* ma púšťa po dlhej tmavej chodbe na *branecké oddelenie*, kde sa mi venuje napodiv ochotná úradníčka: „Čo si želáte?“

„Doniesol som žiadosť o odklad nástupu na *základnú vojenskú službu* z pracovných dôvodov.“

Na tie slová vchádza z druhej miestnosti nejaký zamestnanec v uniforme: „Idete ako na zavolanie, práve sa uvoľnilo jedno miesto –“

V duchu to bez váhania odmietam, momentálne nemám záujem, ale to nie je z jeho strany všetko:

„– od tretieho apríla.“

Ako žart je to celkom dobré. Veď teraz je začiatok marca. Otváram obhajobu: „Potrebujem odklad do 30. júna, pretože som začal učiť a mal by som dokončiť školský rok.“

„V poriadku. No miesto v Banskej Bystrici je voľné práve teraz. Nemáte isté, že v ďalších nástupných termínoch v júli alebo v októbri vás povoláme, väčšinou sú už plné stavy –“ odbieha za zvoniacim telefónom do miestnosti, z ktorej sa pred chvíľou vynoril.

Hm. To je zlé... S týmto som nepočítal. Ak mi má nástup na vojenčinu zasahovať do života ešte rok alebo aj viac, tak ďakujem...

Vracia sa uniformovaný: „To miesto nie je v Banskej Bystrici. Je to Martin a budete chodiť do ŠDZ – *školy dôstojníkov v zálohe*. Znamená to pre vás výhodu: ako *ašpiranta* vás zaradia do kurzu a budete mať menej celodenných služieb.“

Nič mi to nehovorí, ale mením taktiku: „Chcem to konzultovať so zamestnávateľom. Pracujem tu blízko.“

„Počkejte moment,“ zas odbieha a tvári sa, akoby si na niečo spomenul. Dáva mi tak čas na premyslenie, prichádza

s akýmsi papierom a veľmi zvláštnym výrazom v tvári: „Pôj-
dete do Žiliny k výsadbárom.“

Prosím?! To fakt?? Človeka najskôr šokuje dňom nástupu a potom ešte, že výsadbár?? Začínam sa dobre zabávať a súčasne sa chcem uistiť, či si uvedomuje, čo robí: „Nemám na to predpoklady: neabsolvoval som žiadne parašutistické výcviky ani kurzy –“ rozveseľuje ma predstava, ako niekde visím na padáku.

„Nevadí. Skákať aj tak nebudete, na nič nie sú peniaze. A keby aj, výcvik dostanete tam. *Ešdézetku* majú tiež, budú sa o vás starať.“

„Myslel som, že sa do vojenských útvarov rukuje podľa profesie.“

„To sedí. V Žiline váš druh vzdelania akceptujú, okrem neho je kritériom stupeň zdravotnej klasifikácie A – teda bez obmedzení. Ak potrebujete ísť za svojím zamestnávateľom, ponáhľajte sa. *Povolávací rozkaz* má byť vystavený najmenej mesiac pred nástupom na výkon základnej vojenskej služby; to je dnes do dvanástej naobed.“

Pohľad na hodinky: 11:10.

To nemôže vyjsť.

Rýchla chôdza cez námestie. Pravdepodobnosť, že niekoho zastihnem v obednom čase, je dosť nízka. Ale uplatňuje sa. Riaditeľka je po mojich nečakaných slovách zaskočená (vôbec sa jej nečudujem) a zvažuje: „Dobre, keď už to musí byť. Veď sa nemuseli pýtať ani vás, ani nás; mohli to dať príkazom.“

Rýchla chôdza cez námestie.

Pohľad na hodinky: 11:40.

Na braneckom oddelení ma po chvíli čaká povolávací rozkaz, dávam ho do tašky, uniformovaný mi trasie pravicou (ako keď sa človeku blahoželá k významnému životnému kroku) a dve úradníčky sa lúčia hlasom sústrastného podfarbenia: „Nech vám to rýchlo ubehne!“

Pohľad na hodinky: 11:55.

A vraj v živote človeka rozhodujú náhody. Takéto čosi musel vymyslieť iný Organizátor.

Myslí si to aj Mima. Má rada všetko, čo je nezvyčajné, záhadné a vymyká sa z noriem.

Čoraz častejšie počúvam výstražné informácie svojich známych o výsadbárskych praktikách: budeš stále všade bežať; tam by mali ísť len dobre trénovaní športovci; do troch dní ťa zlikvidujú; ako to tam chceš vydržať?; hneď po príchode si žiadaj byť pisárom... A nerozumiem tomu ich zvláštne mu pohľadu, akým sa zvyčajne publikum díva na odsúdencu počas jeho cesty na popravisko...

Mňa však akoby sa to netýkalo: bavím sa na ohromených tvárach, že o pár dní tu nebudem.

Na konci marca dostávam od maturantov (aby mi tam na severe nebola zima) fľašku rumu a hrubé ponožky. Sex-táni poobliekaní do zelena a do hneda povešali na stenu maskáčové plachty a dávajú mi plastového vojaka s bohatým taktickým vybavením a upraveným upozornením: „Vhodné pre deti do 3 rokov.“ K vlastnoručným podpisom pridávajú: „Užite si to!“

„Neviem si to celé predstaviť,“ opúšťa Mimu humor: „Daj na seba pozor... A čo najskôr sa ozvi. Počuješ? Čo najskôr sa odtiaľ ozvi.“

Paráda. A „hra“ sa môže začať.

12

V podstate je perfektný aprílový deň. Slnko do ľudí intenzívne tlačí jarnú energiu. A ja mám nervy: po 1,5-hodinovej ceste sa dostávam k bráne s nápisom „*Žilinský pluk Jozefa Gabčíka*“ s niekoľkými štvormiestnymi číslami – vidím aj to svoje.

Máme ešte čas, ale neoblubujem smútok v očiach rodinných príslušníkov. Ani zúfale rozlúčky okolostojacich